

Psykolog

Klager

Oslo, 29.09.2020
FER-sak: 37/19K

FAGETISK KLAGESAK - KONKLUSJON

Klager:

Innklaget psykolog:

Norsk psykologforening (NPF), Fagetisk råd (FER) mottok klagen 21.06.19 og sluttbehandlet klagen i sitt møte 28.09.20.

BAKGRUNN FOR KLAGEN:

Klagen gjelder psykologens opptreden i tilknytning til sitt oppdrag som oppnevnt sakkyndig i en barnesak hvor han var oppnevnt av tingretten. Advokaten klager på vegne av far i den aktuelle saken.

Saken ble behandlet av rådets faste medlemmer.

Vedtak: *5.1.1.3 Brudd på de fagetiske prinsippene er godtgjort.*

Begrunnelsen for FERs vedtak er beskrevet nedenfor.

Den fagetiske klageprosessen har som sitt viktigste formål å bidra til at den innklagede psykologen kan foreta en fagetisk refleksjon over de punktene som FER påpeker i psykologens arbeid og eventuelt endre sin praksis slik at denne er i overensstemmelse med EPNP. Det er ønskelig at denne prosessen kan vise at klager er respektert.

SAKSGANG:

- 21.06.19 FER mottok brev fra klager med klage på Psykologforeningens medlem.
- 26.08.19 FER vurderte henvendelsen i møte og vedtok å utrede saken som en fagetisk klagesak.
- 27.08.19 Psykologen ble tilskrevet med anmodning om innen fire uker å redegjøre for klagen under henvisning til spesielle punkter i "Ethiske prinsipper for nordiske psykologer" (EPNP).
- 28.09.20 Siden åpningsbrev ble sendt har psykologen flere ganger vært i kontakt med FER vedr. forespørsel om utsettelse. FER har vurdert at psykologen har hatt

gyldig grunn til å få utsettelse. Siste avtalte frist var 17.06.20. Da FER ikke har mottatt redegjørelse innen denne datoen, ble saken sluttbehandlet uten at redegjørelsen foreligger.

OPPSUMMERING AV TILSENDT DOKUMENTASJON

i) Klagers brev til FER

I klagen ble det opplyst om at psykologen var oppnevnt av tingretten som sakkyndig i henhold til barneloven § 61 nr.1, et oppdrag han hadde i ca. ½ år. Mindre enn 5 døgn før hovedforhandlingen, skal han, ifølge klagen, ha tatt på seg oppdrag for retten «til å være tilstede under hovedforhandlingene» i henhold til barneloven § 61 nr. 3. Klager skriver at psykologen ved avslutning av hovedforhandlingene, før prosessfullmektigenes sluttinnlegg, ble spurt av dommeren om han hadde noe råd å gi til dommeren, hvorpå psykologen skal ha svart at han anbefalte at barna skulle bo fast hos mor. Ifølge klagen begrunnet han ved utspørring dette ved at han mente at far hadde vært den konfliktskapende forelderen og at det derfor burde være best for barna å bo fast hos mor. Klager skriver at det ikke på noe tidspunkt under saksforberedelse hadde blitt påpekt, eller antydnet, at far var en konfliktskaper.

Ifølge klagen hadde den sakkyndige under saksforberedelsen fått et begrenset mandat i saken til å undersøke forholdene hos foreldrene og samspillet med barna. Klager skriver at psykologen avga en kort delrapport om dette hvor det ikke fremkom noe som skulle tilsi mangler ved far generelt eller hans samspill og kontakt med barna.

Ifølge klager godtok psykologen det utvidede mandatet. Klager hevder at det er i det utvidede mandatet at psykologen opptrer ufaglig og uetisk. Klager skriver at psykologens uttalelse om at barna må bo fast hos mor med begrunnelse om at far er den konfliktskapende må anses som utelukkende ukvalifisert synsing, og dermed både ufaglig og uetisk.

Klager viser til at en sakkyndig skal opptre faglig, noe som må innebærer at den sakkyndige også må forholde seg til de momenter som Høyesterett gjennom langvarig praksis har antatt som akseptable momenter i en barnets beste vurdering. Ifølge klager ser psykologen bort fra disse i sin anbefaling utover ett moment – foreldrenes personlige egenskaper. Klager skriver at uttalelsen fremsto om vilkårlig og uten faglig forankring. Klager hevder at beskyldningene om far ble fremsatt helt ved avslutning av hovedforhandlingen, noe som gjorde at far ikke hadde mulighet til å imøtegå anklagen.

ii) Relevante punkter i ”Etiske prinsipper for nordiske psykologer” (EPNP)

FER vurderte henvendelsen fra klager i møte 26.08.19 og vedtok å utrede saken som en fagetisk klagesak med henvisning til følgende punkter i EPNP:

II.1 Respekt for personens rettigheter og verdighet

Psykologen viser respekt for og arbeider for å fremme utviklingen av hvert menneskes rettigheter, verdighet og integritet. Han/hun respekterer individets rett til privatliv, konfidensialitet, selvbestemmelse og autonomi, i samsvar med psykologens øvrige profesjonelle forpliktelser og med loven.

Respekt

Psykologen viser respekt for individets grunnleggende rettigheter, verdighet og integritet, og tilstreber å unngå at hans/hennes kunnskap anvendes på en måte som krenker, utnytter eller undertrykker individer.

Psykologen er oppmerksom på og respekterer den kunnskap, innsikt, erfaring og ekspertise som klienter, relevante tredje parter og allmennheten har og respekterer kollegers og andre yrkesgruppers særlige kompetanse, forpliktelser og ansvar.

Psykologen er oppmerksom på individuelle, rollemessige og kulturelle ulikheter basert på funksjonsnivå, kjønn, seksuell orientering, etnisk og nasjonal opprinnelse og tilhørighet, alder, religion, språk og sosioøkonomisk status, og på de begrensningene som ligger i egne kulturelle, klassemessige og kjønnsmessige forutsetninger.

Informert samtykke og valgfrihet

Psykologen gjør informert samtykke mulig gjennom å informere klienten om planlagte tiltak, og drøfter kontinuerlig sine handlinger og de sannsynlige følgene av disse, slik at klienten har et grunnlag for å velge om han/hun vil delta eller ikke.

Hvis en klient er mindreårig eller underlagt verge/formynder, innhentes informert samtykke under tilbørlig hensyntagen til de berørte personers selvstendighet.

II.2 Kompetanse

Psykologen bestreber seg på å utvikle og opprettholde høy faglig kompetanse i sitt arbeide. Psykologen tilstreber bevissthet om sine faglige og menneskelige sterke og svake sider, slik at han/hun realistisk kan vurdere med hvilken kompetanse han/hun kan påta seg oppgaver. Psykologen påtar seg kun de oppgaver, tilbyr kun de tjenester og bruker kun de metoder han/hun er kvalifisert til gjennom utdanning, trening og erfaring.

Etisk bevissthet

En forutsetning for en høy faglig kompetanse er at psykologen er oppmerksom på de fagetiske prinsippene, og integrerer etiske vurderinger i sin profesjonelle praksis.

Kompetanse og kompetanseutvikling

Psykologen arbeider i overensstemmelse med vitenskapelige prinsipper og underbygget erfaring og ivaretar en kontinuerlig profesjonell utvikling. Psykologen skaffer seg kunnskap om den vitenskapelige og yrkesmessige utviklingen innenfor sitt arbeidsområde.

Kompetansebegrensninger

Psykologen praktiserer innenfor de grensene for sin kompetanse som følger av utdanning, trening, erfaring og personlig styrke og begrensning, og søker profesjonell hjelp og støtte i vanskelige situasjoner.

Metodebegrensninger

Psykologen er oppmerksom på de begrensningene som ligger i metoder og framgangsmåter og de begrensningene som ut fra dette må legges på de konklusjonene som kan trekkes.

Psykologen viser spesiell varsomhet når han/hun anvender metoder, hjelpemidler og teknikker som ennå befinner seg på utprøvningsstadiet og som ikke tilfredsstiller vanlige metodekrav, eller som psykologen ennå ikke behersker fullt ut.

Begrensninger i rammebetingelsene

Psykologen er oppmerksom på hvordan samfunnsmessige og arbeidsmessige betingelser kan fremme eller hemme hensiktsmessig bruk av hans/hennes kompetanse og metoder.

II.3 Ansvar

Psykologen er oppmerksom på det profesjonelle og vitenskapelige ansvaret han/hun har overfor sine klienter og overfor den organisasjon og det samfunn som han/hun lever og arbeider i.

Psykologen unngår å gjøre skade og er ansvarlig for sine handlinger. Han/hun forsikrer seg så langt det er mulig om at hans/hennes tjenester ikke misbrukes.

Rollekonflikter og utnyttning

Psykologen tilstreber bevissthet om sine egne behov, holdninger og vurderinger og om sin rolle i relasjonen. Han/hun misbruker ikke sin makt og stilling gjennom å utnytte klientens avhengighet og tillit. Psykologen unngår utenomprofesjonelle relasjoner til en klient, som kan redusere den profesjonelle distanse og føre til interessekonflikter eller utnyttelse.

Psykologen er oppmerksom på hvordan intimitet og seksualitet direkte og indirekte kan påvirke relasjonen mellom psykolog og klient. Psykologen unngår privatisering og seksualisering av klientrelasjoner. Seksuell omgang mellom psykolog og klient skal ikke forekomme.

Under de overnevnte punktene, ba FER psykologen, dersom det stemte at han hadde uttalt seg slik som klager hevdet, om å redegjøre for om han hadde tilstrekkelig grunnlag for å

uttale seg om far som konfliktskapende og gi anbefaling om barnas bosted. Gitt at klagers beskrivelse stemte, ba FER ham også redegjøre for refleksjonene rundt å ikke ha meddelt far informasjon om vurderingen, samt reflektere over om det kunne ha hatt betydning for løsningen av saken at dette ble kjent tidligere.

FER ba også psykologen om å redegjøre for refleksjonene han gjorde da han valgte å ta på seg oppdraget etter §61.3.

iii) Psykologens redegjørelse.

FER har ikke mottatt redegjørelse fra psykologen.

FERS VURDERING OG KONKLUSJON

FER har forståelse for at saker om foreldreomsorg er belastende for partene, og at i slike saker vil faglige vurderinger/uttalelser kunne oppleves som krenkende, dette uten at det nødvendigvis foreligger brudd på EPNP. I den aktuelle saken har FER ikke mottatt redegjørelse fra psykologen. Psykologen har således ikke bidratt til å opplyse saken videre. Dette gir ikke FER mulighet til å ta stilling til om det har forelagt brudd på EPNP i selve saken.

Psykologen har ikke gitt tilbakemelding etter siste kontakt med FER og ny frist for redegjørelse. Medlemmer i Norsk Psykologforening plikter å bidra til å opplyse fagetiske klagesaker i tråd med reglement for saksbehandling. Psykologen har således ikke oppfylt sine medlemsforpliktelser til Norsk psykologforening.

FER vurderer at psykologen gjennom ikke å bidra til å opplyse den fagetiske klagesaken, har opptrådt i strid med det fagetiske prinsippet, Ansvar, underpunkt Håndtering av etiske dilemmaer:

II.3 Ansvar

Psykologen er oppmerksom på det profesjonelle og vitenskapelige ansvaret han/hun har overfor sine klienter og overfor den organisasjon og det samfunn som han/hun lever og arbeider i.

Psykologen unngår å gjøre skade og er ansvarlig for sine handlinger. Han/hun forsikrer seg så langt det er mulig om at hans/hennes tjenester ikke misbrukes.

Håndtering av etiske dilemmaer

Psykologen erkjenner at fagetiske dilemmaer forekommer, og at det er psykologens ansvar å klargjøre slike dilemmaer og rådføre seg med kolleger og/eller den nasjonale foreningen og å informere relevante andre om de kravene som de etiske prinsippene stiller.

Saken vil bli oversendt til sentralstyret.

Vedtak: 5.1.1.3 Brudd på de fagetiske prinsippene er godtgjort.

Dette brevet er å regne som kollegial veiledning.

Vedtaket fattet av Fagetisk råd kan ankes til Psykologforeningens Ankeutvalg for fagetiske klagesaker. Jamfør punkt 4.2.4 som kommer inn under saksgang og saksbehandling, påligger det den ankende part å begrunne hvilke(t) punkt(er) i Fagetisk råds konklusjon det ankes på.

Anken sendes Norsk psykologforening sammen med Fagetisk råd sin konklusjon og øvrige dokumenter i saken. En anke må være fremmet innen 3 måneder etter at fagetisk råd sin konklusjon er avgitt.

Med hilsen
Fagetisk råd
Norsk psykologforening
Maria Løvvik Norheim, leder

for leder, Ingvild Aubert, sekretær FER

Kopi: Sentralstyret i Psykologforeningen, v/president Håkon Kongsrud Skard